

Kommunrevisionen
Upplands-Bro

För kännedom:
Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen

2017-04-19

Revisionsrapport: *Uppföljning av 2014 års revisionsrapporter.*

KPMG har på uppdrag av Upplands-Bro kommuns revisorer genomfört en uppföljande granskning av vilka åtgärder som vidtagits med anledning av de rekommendationer/synpunkter om förbättringar som revisorerna föreslagit i 2014 års revisionsrapporter. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2016.

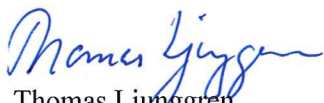
De revisionsrapporter som omfattas av uppföljningen är:

- Rutiner kring kommunens intäkter och kontroller
- Intern kontroll i utgifter
- Långsiktig finansiell planering
- Exploateringsverksamhet
- Stöd till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld
- Styrning av kvalitet inom hemtjänsten
- Digital infrastruktur

Sammanfattningsvis visar uppföljningen att kommunen vidtagit flera åtgärder med anledning av de rekommendationer som revisorerna föreslagit.

Revisionen beslutar att överlämna rapporten till Kommunfullmäktige och Kommunstyrelsen för kännedom.

För Upplands-Bro kommuns revisorer

Thomas Ljunggren
Ordförande

Roger Gerdin
Vice ordförande

Upplands-Bro kommun

Uppföljning av 2014 års
revisionsrapporter

Revisionsrapport

KPMG AB
2017-04-12
Antal sidor: 7

Innehåll

1.	Sammanfattning	1
2.	Ansvarig nämnd/styrelse	1
3.	Åtgärder utifrån respektive revisionsrapport	1
3.1	Rutiner kring kommunens intäkter och kontroller	1
3.2	Intern kontroll i utgifter	2
3.3	Långsiktig finansiell planering	3
3.4	Exploateringsverksamhet	3
3.5	Stöd till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld	4
3.6	Styrning av kvalitet inom hemtjänsten	6
3.7	Digital infrastruktur	6

1. Sammanfattning

KPMG har på uppdrag av Upplands-Bro kommuns revisorer genomfört en uppföljande granskning av vilka åtgärder som vidtagits med anledning av revisionens rekommendationer i 2014 års revisionsrapporter. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2016.

De 7 revisionsrapporter som omfattas av uppföljningen är:

- Rutiner kring kommunens intäkter och kontroller
- Intern kontroll i utgifter
- Långsiktig finansiell planering
- Exploateringsverksamhet
- Stöd till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld
- Styrning av kvalitet inom hemtjänsten
- Digital infrastruktur

Sammanfattningsvis visar uppföljningen att kommunen vidtagit flera åtgärder med anledning av de rekommendationer som revisorerna föreslagit.

2. Ansvarig nämnd/styrelse

Ansvarig nämnd/styrelse framgår av respektive rapport.

3. Åtgärder utifrån respektive revisionsrapport

3.1 Rutiner kring kommunens intäkter och kontroller

Syftet med granskningen var att belysa kommunens intäktsflöden. Rapporten överlämnades till kommunstyrelsen och samtliga nämnder för yttrande. Av lämnade yttranden framgick att det på många områden saknades process- och rutinbeskrivningar och att arbete pågick med att dokumentera processer och rutiner.

Det var i huvudsak inom Socialnämndens område som revisorerna uppmärksammat brister i periodiseringen av intäkter. Det behövdes även förbättringar i den interna kontrollen av att alla brukare blir fakturerade. Utöver de jämförelser som gjordes på en mer övergripande nivå avsåg socialkontoret att tillföra stickprovskontroller. En processbeskrivning samt dialoger med övriga kontor skulle påbörjas för att ytterligare stärka den interna kontrollen av intäkterna från Migrationsverket. En controller anställdes 2015 för att säkerställa redovisning och uppföljning inom socialnämndens område.

Av uppföljningen avseende Socialnämnden framgår att en rutin/processbeskrivning avseende intäkterna från Migrationsverket har tagits fram. Syftet med rutinbeskrivningen är att kvalitetssäkra arbetet samt att nå önskad kvalitet i redovisning och budget/prognosarbete.

Av Bygg- och miljönämndens yttrande framgick att ekonomistaben hade tagit fram en ny manuell rutin för att kontrollera att alla beslut om bygglov som ska expedieras till ekonomistaben också faktureras. För att förbättra intäktsredovisningen avsåg Tillväxtkontoret att se över möjligheten att periodisera intäkter för bygglov och komma med förslag till förbättrade rutiner.

Av uppföljningen avseende Bygg- och miljönämnden framgår att rutinen för analog hantering av fakturaunderlag mellan bygglovsavdelning och ekonomiavdelning fungerar och finns dokumenterad. Administratörerna utför arbetsuppgifterna i enlighet med denna rutin. Avdelningen är för närvarande inne i en förändringsfas där man ska gå mot en digital koppling mellan systemen Castor och Agresso. Denna övergång kommer att möjliggöra en säkrare hantering vad gäller periodisering.

Av Utbildningsnämndens yttrande framgick att dokumentet *Regler och taxor i barnomsorg* skulle kompletteras med rutinbeskrivningar och dokumenterade kontroller. En processbeskrivning över intäktsflödet skulle tas fram under våren 2015.

Av uppföljningen avseende Utbildningsnämnden framgår att införandet av inkomstjämförelse för de som betalar barnomsorgsavgift i kommunen, blev förskjutet i tid och gjordes för första gången på senhösten 2016. Med inkomstjämförelse menas att man jämför uppgiven inkomst och taxerad inkomst från Skatteverket. Hushåll som har betalat för mycket avgift får pengar tillbaka och de som har betalat för lite får en extra faktura. Belopp under 360 kr kommer inte att justeras. Eftersom detta gjordes första gången under 2016 har ingen processbeskrivning ännu tagits fram. Detta kommer att göras under 2017 efter att rutiner och processer anpassats så att denna kontroll sker så smidigt som möjligt.

3.2 Intern kontroll i utgifter

Syftet med granskningen var att belysa kommunens interna kontroll av kostnader och investeringar.

Revisorerna lämnade följande rekommendationer:

- Beloppsgränser för attest bör läggas in i det elektroniska fakturahanteringssystemet
- Vid personalrepresentation ska alltid deltagare och syfte anges

Rapporten överlämnades till kommunstyrelsen för yttrande. Av yttrandet framgick att ekonomistabens utbildningar gjorts obligatoriska för att ytterligare säkerställa att alla berörda är väl insatta i attestregler m.m. En dialog planerades med Agresso för att införa beloppsgränser och styra dem automatiskt, beroende på attestnivå.

Av uppföljningen framgår att ekonomistaben har övervägt införande av automatiska beloppsgränser för attestflödet i ekonomisystemet, men valt att avvakta med detta. – *Fullmäktigebeslut, reglementen och delegationsordningar är verktyg för att styra vem som har rätt att fatta beslut om väsentliga inköp och därmed hantering av avrop och attest av fakturor.* Den gräns på 5 mnkr som refererades i tjänsteskrivelsen avser 15 fakturor för 2015 respektive 2016 av totalt ca 80 000 fakturor. Fakturorna avser hyra från Upplands-Bro Kommunfastigheter, pensionsavgift till Pensionsvalet och avgift till Käppalaförbundet. Rutinmässigt kontrolleras samtliga fakturor över 500 000 kr att beloppet stämmer mot fakturan, innan dessa går ut i flödet.

– Deltagare och syfte ska anges, vilket samtliga som utbildas i fakturahanteringen får information om. Efterlevnaden är ett förbättringsområde som finns med som en internkontrollpunkt för kommunstyrelsen 2017. Det har övervägts att införa ett extra kontrollsteg i det elektroniska attestflödet, men istället har en kontrollrapportfråga skapats i ekonomisystemet som hittills följts upp månatligen i efterhand. Ekonomistaben har bedömt att det är en bättre väg att utbilda attestanter och beslutsattestanter om vilket ansvar/skyldighet som ingår i respektive roll. – Beslutsattest ska inte ske om en faktura inte är komplett med bilagor för denna typ av kostnader. Ett extra kontrollsteg kan göra att man förlitar sig på att bli påmind av ekonomistaben när något saknas istället för att man ser till att det finns innan man gör sin attest.

3.3 Långsiktig finansiell planering

Syftet med granskningen var att bedöma ändamålsenligheten i kommunens finansförvaltning avseende långsiktig finansiering.

Revisorerna lämnade följande rekommendationer:

- Kommunen bör ta fram och redovisa en plan för hur finansieringsbehovet ska täckas
- Planen bör inkludera möjliga effekter av avvikelser utifrån känslighetsanalyser
- Kommunen bör etablera en egen metodik för kommande prognoser
- Analysera möjliga finansiella effekter i de kommunägda bolagen

Rapporten överlämnades till kommunstyrelsen för yttrande. Av yttrandet framgick att kommunledningskontoret avsåg att fortsätta arbeta för att förbättra stödet för kommunens långsiktiga planering.

Av uppföljningen framgår att kommunledningskontoret överväger att löpande göra en uppdatering av den externa konsultens långsiktiga analys. Ett viktigt styrdokument för kommunen är den lokalresursplan som tagits fram och som aktualiseras två gånger om året. Den ligger till grund för beslut om utbyggnad av den kommunala servicen. En översyn av lånestocken i kommunen och bolagen för att identifiera risker och den ständigt ökande avsättningen till pensioner och dess hantering är för närvarande under övervägande. Under 2016 gjorde en extern konsult en analys utifrån verksamhetsområdena utbildning och social omsorg, för att jämföra effektivitet och det långsiktiga kostnadstrycket.

3.4 Exploateringsverksamhet

Syftet med granskningen var att bedöma om exploateringsverksamheten redovisades korrekt i resultat- och balansräkningar. Av rapporten framgick att kommunen hade en bra kontroll över redovisningen av exploateringsverksamheten. Samtliga poster var genomgångna och i årsredovisningen gavs en detaljerad redovisning projekt för projekt. Processen för redovisning var beskriven i detalj i ekonomihandboken för exploateringsredovisning.

Revisorerna lämnade inga rekommendationer men ville lyfta fram följande konsekvenser:

- Intäkter från markexploatering varierar i storlek mellan olika år. Det medför:

- Svårigheter att budgetera verksamheten.
- Möjlig pedagogisk utmaning gentemot verksamheter med ekonomiska behov.
- Den del av gatukostnadsersättning som avser väggkropp blir inte föremål för periodisering utan intäktsförs direkt. Även denna effekt kan leda till stora resultatsvängningar.

Rapporten överlämnades till kommunstyrelsen för yttrande. Av yttrandet framgick att kommunstyrelsen tog fasta på revisorernas konsekvensbeskrivning. Kommunen hade anlitat en konsult för att vara behjälplig med en ekonomihandbok för exploateringsredovisning.

Av uppföljningen framgår att det nu finns en handbok för exploateringsredovisningen.

3.5 Stöd till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld

Syftet med granskningen var att bedöma Socialnämndens övergripande styrning och uppföljning av arbetet kring våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld. Den officiella statistiken visade att antalet anmälda brott om grov kvinnofridskränkning i Upplands-Bro kommun hade ökat under de senaste fyra åren. Av rapporten framgick att Socialnämnden hade riktlinjer för arbetet med våld i nära relationer samt för barn och unga. För att säkerställa en god kvalitet ansåg revisorerna dock att det bör tydliggöras *när* och *hur* de mål som anges i riktlinjerna för våld i nära relationer ska uppnås och *vem* som ska ansvara för uppföljning och rapportering.

Handlingsplan och riktlinjer avseende våld i nära relationer var två dokument som delvis överlappade varandra. Det var inte helt tydligt vilket dokument som var styrande och aktuellt för kommunens arbete med stöd och insatser i samband med våld i nära relationer. Revisorerna ansåg att det tydligare borde framgå vilket dokument som ersatt eller kompletterat ett annat dokument.

Revisorerna lämnade följande rekommendationer:

- Socialnämnden bör tydliggöra *när* och *hur* de mål som anges i riktlinjerna för våld i nära relationer, ska uppnås och *vem* som ska ansvara för uppföljning och rapportering.
- Socialnämnden bör tydliggöra vilket dokument som är styrande alternativt har ersatt ett annat dokument för kommunens arbete med stöd och insatser i samband med våld i nära relationer.

Rapporten överlämnades till Socialnämnden för yttrande. Av yttrandet framgick att nämnden gjort vissa justeringar kring de styrande dokumenten och reviderat ett av dokumenten per december 2014.

Revisorerna hade ett informationsmöte med socialförvaltning, polis, kvinnojour, fastighetsbolag den 22 september 2015. Vid mötet framkom att kommunen arbetade förebyggande med utbildningsinsatser inom området och workshops kring ärenden om hur man bör hantera dessa frågor.

Informationsskrifter hade utvecklats och en "tvättstugesatsning" planerades med affischer som skulle sättas upp i tvättstugor, vårdcentraler, mödravårdscentraler, förskolor etc. Från och med 2016 skulle en kodning göras av socialtjänstens ärenden för att underlätta uppföljningen inom socialtjänsten. En erfaren samordnare i kommunen hade i uppdrag att samordna arbetet kring relationsvåld, så att alla åldersgrupper inkluderas, från barn, unga och vuxna.

Av uppföljningen framgår att det dokument som var daterat 2009 *Handlingsplan för våld i nära relationer* har reviderats och ersatts med *Riktlinjer - våld i nära relationer*. Dokumentet daterat 2009 finns inte på Portalen.

Riktlinjer - våld i nära relationer har sedan revisorernas granskning reviderats vid två tillfällen och fastställts av socialnämnden (2015-03-15 och 2016-10-27). De förändringar som gjorts avser bl.a. uppdateringar med anledning av en ny föreskrift från Socialstyrelsen, beskrivningar av arbetet med våld i nära relationer samt diverse förtydliganden.

I *Öppna jämförelser – Våld i nära relationer 2016* har kommunen uppgett att man har aktuell information på sina hemsidor där invånare kan hitta information om stöd och hjälp till kvinnor som utsatts för våld. Upplands-Bro kommun saknar dock likvärdig information som riktar sig till män som har utsatts för våld. Numera finns det en länk till *Mansjouren*. Vidare har kommunen information om både stöd och hjälp till barn som bevittnat våld samt till barn som utsatts för våld. Det går även att hitta information om stöd till individer som har utövats våld, riktat både till kvinnor och för män. Vidare kan invånare i kommunen komma i kontakt med en socialjour, utanför kontorstid året runt. Gällande extern samverkan mellan kommunen och aktörerna primärvård, socialpsykiatri, akutmottagningar, ungdomsmottagningar, polisen samt kvinnojouren så saknar Upplands-Bro sådana rutiner. Kommunen erbjuder stödsamtal med biståndsbeslut till både män och kvinnor som har utsatts för våld. Kommunen erbjuder även stödsamtal med biståndsbeslut till barn som bevittnat våld eller barn som utsatts för våld.

Myndighetsavdelningens vuxenenhet har under 2015 tillsatt en samordnare för missbruk och våld i nära relationer. Samordnaren leder och fördelar arbetet och ansvarar för uppföljning av genomförda insatser (enhetschef Anne Egnell).

Kvinnojouren Anna samarbetar med socialkontoret i Upplands-Bro, socialjouren, kvinnojourer i länet, andra ideella föreningar i kommunen samt polismyndigheten. Kvinnojouren erbjuder skyddat boende i Upplands-Bro men vid behov även från andra kommuner i två lägenheter där fem kvinnor och 6-7 barn samtidigt kan erbjudas boende. Under 2015 tog verksamheten emot 14 kvinnor fördelat på 629 boendedygn och 13 barn fördelat på 674 dygn.

Av socialnämndens delårsrapport augusti 2016 framgår att kommunen beviljats projektpengar från Socialstyrelsen för att utveckla arbetet med våld i nära relationer. En affischeringskampanj har genomförts i augusti månad för att synliggöra problemet. Regelbundna samverkansmöten kommer också att hållas med kvinnojouren Anna.

Av socialnämndens verksamhetsberättelse 2016 framgår att utvecklingen av arbetet med våld i nära relationer har pågått både internt och externt genom att nya rutiner implementerats. Utredningarnas utformning har utvecklats utifrån utredningsverktyget FREDA vilket är framtagen av Socialstyrelsen. Samtlig personal har varit på utbildning/information i form av föreläsningar och det finns även en webbaserad utbildning tillgänglig för all personal. Hemsidan har uppdaterats med både text och film på flera språk.

Upplands-Bro kommun har tillsammans med Järfälla, Sigtuna, Solna, Sundbyberg och Upplands Väsby samverkat i ett gemensamt *Familjevåldsteam* med uppdrag att erbjuda våldsutövare (mot

partner, barn, syskon, föräldrar eller andra närstående) behandling. För närvarande pågår en översyn av verksamheten som skall presenteras i början av 2017.

3.6 Styrning av kvalitet inom hemtjänsten

Syftet med granskningen var att bedöma hur Socialnämnden skapat förutsättningar och tydliggjort kravet på en god kvalitet inom kommunala hemtjänsten och anlidade hemtjänstföretag. Av rapporten framgick att nämnden tydliggjort kravet på en god kvalitet inom kommunala hemtjänsten och anlidade hemtjänstföretag. Nämndens ledningssystem möjliggjorde kvalitets-säkring, egenkontroll och uppföljning av verksamheten. Nämnden hade tydliggjort kvalitetsbegreppet genom bl.a. kvalitetsplaner, värdighetsgarantier samt mål och strategier för kommunal äldreomsorg.

Revisorerna lämnade följande rekommendation:

- Att kvalitetsplanen för hemtjänstverksamheten uppdateras i enlighet med socialkontorets riktlinjer.

Rapporten överlämnades till Socialnämnden för yttrande. Av yttrandet framgick att nämnden beslutat att kvalitetsplanen från 2013 inte skulle redovisas separat utan ingå som en del i respektive enhets verksamhetsplan. Detta var en av anledningarna till att kvalitetsplanen inte uppdaterats på kommunens hemsida. Den andra anledningen var att socialkontoret inte hade säkerställt att verksamhetsplanen för 2013 hade upprättats. Orsaken var att socialkontoret hade genomfört ett chefsbyte både på enhets- och avdelningschefs nivå, vilket bidrog till att verksamhetsplanen inte upprättades. För 2014 fanns en verksamhetsplan för hemtjänsten upprättad i enlighet med Socialnämndens ledningssystem.

Av uppföljningen framgår att kontoret i enlighet med socialnämndens dokumenterade verksamhetsstyrning, har tagit fram en verksamhetsplan per enhet som beskriver mål, budget, indikatorer och aktiviteter. Verksamhetsplanen anmäls till socialnämnden i mars varje år. Uppföljning av mål och aktiviteter sker tertialvis, 3 ggr/år.

3.7 Digital infrastruktur

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunen hade en samlad strategi för utbyggnaden av fibernät i kommunen.

Revisorerna lämnade ett antal rekommendationer som innefattade behovet av:

- Att ta fram en bredbandsstrategi
- Att tydliggöra kommunens organisation kring bredbandsfrågorna särskilt vad gäller besiktningar och andra kontroller.
- Att utse en bredbandsamordnare
- Att ha en regelbunden dialog med de operatörer som verkar i kommunen om avtalsvillkor, marknadsföring, grävning samt återställande efter fiberdragning.

- Att informera allmänhet och företag om kommunens syn på utbyggnad av bredband i tätort och landsbygd.

Rapporten överlämnades till kommunstyrelsen och Tekniska nämnden för yttrande. Av kommunstyrelsens yttrande framgick att det fanns en god tillgång till fiberuppkoppling i kommunens tätorter. Däremot saknades i många delar fiber i landsbygdsområden. För att nå målet om ökad fibertäckning i kommunen måste därför kommunen mer aktivt söka kontakter med aktörer. Kontakter hade därför etablerats med en aktör som tillsammans med kommunen skulle kunna ta ett större ansvar för bredbandsutbyggnaden. Under våren 2015 skulle möjligheterna med ett sådant samarbete analyseras och därefter skulle beslut fattas om fortsättningen.

Kommunledningskontoret höll med om att det skulle vara lämpligt att ta fram en bredbandsstrategi, men betonade att fokus måste ligga på den faktiska utbyggnaden och inte bara på övergripande strategisk planering.

Av uppföljningen framgår att sedan kommunens översiktsplan (ÖP 2010) antogs har bredbandsutbyggnaden fortsatt i tätorterna, men behovet av bredbandsanslutning kvarstår för landsbygden. Kommunen arbetar med att ta fram en Landsbygdsplan (FÖP 2016) som ett förslag till fördjupning av den gällande översiktsplanen. Landsbygdsplanen var ute på utställning från 13/7 till 19/10 2016. Synpunkter har inkommit från invånare, organisationer, företag och myndigheter. Nästa steg är beslut i kommunfullmäktige.

Av FÖP 2016 framgår att kommunen har gjort en kartläggning av bredbandsinfrastrukturen i kommunen och därefter tecknat ett koncessions- och samverkansavtal på 15 år med bolaget IPOnly om fiberdragning till kommunala verksamheter. Bolaget bygger just nu ut fiber till Håbo-Tibble.

Av uppföljningen framgår att kommunen inte har tagit fram en bredbandsstrategi. Organisationen kring bredbandsfrågorna har enligt kommunen tydliggjorts genom den nyinrättade tjänsten *Mark- och anläggningstekniker* med syfte att enbart följa upp alla schakt-tillstånd, trafikordningsplaner samt ta ut avgifter och viten för utförda arbeten i kommunens mark.

Kommunen har inte utsett en bredbandsamordnare. Kommunen framför att man har en regelbunden dialog med de operatörer som verkar i kommunen om avtalsvillkor, marknadsföring, grävning samt återställande efter fiberdragning. Kommunen informerar allmänhet och företag om kommunens syn på utbyggnad av bredband i tätort och landsbygd på samma sätt som tidigare.

KPMG, dag som ovan

Monica Rådestad
Certifierad kommunal revisor